

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Ert dnr: KN2025/01024

Vårt dnr: R-2025-22

Malmö den 3 juli 2025

REMISSVAR

Remiss av promemorian Ny förordning om invasiva främmande arter

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Våra medlemmar – landets alla kommuner – ansvarar för att avfall samlas in, återvinns och behandlas på ett hållbart sätt. Det innebär att vi indirekt företräder hela Sveriges befolkning.

Avfall Sverige har också cirka 150 privata företag som associerade medlemmar.

Vi verkar för en hållbar och innovativ avfallshantering där vi samverkar med andra utifrån vårt samhällsansvar. Vår vision är en framtid utan avfall. Därför påverkar, utvecklar och samverkar vi för en framtid där avfall förebyggs, återvinns och ses som en resurs.

Avfall Sverige står inte på remisslistan, men eftersom förslagen är viktiga i relation till det kommunala avfallsansvaret i 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken lämnar Avfall Sverige synpunkter till förslagen.

1. Sammanfattning

- Det är av största vikt att förslaget till reglering ändras så att den kommunala avfallshanteringen effektivt kan hantera invasiva främmande arter när de blivit avfall.
- Avfall Sverige avstyrker att kommunen ska behöva söka tillstånd för hantering av invasiva främmande arter.
- Avfall Sverige menar att promemorian, och även tidigare remitterade förslag, inte tillräckligt betonar den stora resurs- och kostnadsbörda som kommer åläggas kommunernas avfallshantering i samband med den nya lagstiftningen.
- Med tanke på att kommunernas avfallshantering kan få stora konsekvenser avstyrker Avfall Sverige det föreslagna ikraftträdandedatumet för den nya förordningen, för att kommunerna ska hinna anpassa sin avfallshantering.

2. Kommentarer

2.1 Kommunerna måste tydligt ges behörighet att hantera invasiva främmande arter när de blivit avfall

Om kommunernas samtliga avfallsanläggningar och återvinningscentraler måste ansöka om tillstånd för att hantera avfall under kommunalt ansvar i form av invasiva främmande arter från hushåll, kommer detta bli en enorm flaskhals och administrativ börda för både kommuner och Naturvårdsverket som ska bevilja alla dessa tillstånd. Under tiden kan

kommuner tvingas neka mottagande av invasiva främmande arter, med risk för dumpning och ytterligare spridning.

Som förslaget ser ut idag kan dessutom inte möjligheten till tillstånd tydligt ges, annat än om den kommunala avfallshanteringen kan räknas som "annan verksamhet än forskning och vetenskaplig verksamhet, om det är nödvändigt av tvingande hänsyn till allmänintresset, inbegripet sociala och ekonomiska hänsyn", enligt förslaget till förordning, 3 kap. 11 § 2 punkten.

Det är främmande att kommunen ska behöva söka tillstånd för aktiviteter som redan ligger inom ramen för de behörigheter som ges av nationell lagstiftning, dvs. borttransport och behandling av kommunalt avfall och annat avfall under kommunalt avfallsansvar. När invasiva främmande arter utgör kommunalt avfall faller de redan inom ramen för det kommunala avfallsansvaret, men avfallets karaktär gör att det behöver hanteras på visst sätt, vilket är en annan sak än själva behörigheten.

Avfall Sverige anser därför att det är nödvändigt att den kommunala avfallshanteringen tydligt undantas från tillståndskravet för hantering av invasiva främmande arter. Detta inkluderar kommunernas insamling, borttransport och bortskaffande.

Avfall Sverige förordar därför ett undantag i linje med följande:

3 kap 4a: Förbuden i 1 § gäller inte arter som blivit avfall och som hanteras som en del av kommunens ansvar för avfall enligt miljöbalken 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken.

Med det ikraftträdandedatum som föreslås begränsas kommunens möjligheter att ansöka om tillstånd för sina anläggningar i tid och förslaget i denna del förefaller inte vara genomtänkt. Konsekvenserna för den kommunala avfallshanteringen är inte tillräckligt utredda.

Avfall Sverige vill betona att det är viktigt att invasiva främmande arter hanteras korrekt för att minska risk för spridning och tillväxt. Men för att lagstiftningen ska kunna fungera i praktiken behöver kommunerna hinna anpassa sig.

I konsekvensbeskrivningen nämns det korrekt att den kommunala avfallshanteringen kommer att behöva följa strängare krav, och att det även kommer inkludera informationsinsatser. Men de strängare kraven kommer också betyda att fler invasiva främmande arter, och fler massor, måste hanteras separat från annat bioavfall. Detta kommer kräva fler containrar, mer containerutrymme, fler transporter och mer deponiutrymme. Redan idag är det trångt på kommunernas anläggningar. Om lagförslaget inte ändras (se 2.1. ovan) så krävs också tid för att ansöka om tillstånd för att hantera de invasiva främmande arterna. Allt detta kan förmodas öka kommunernas kostnader, vilket betyder att kommunerna måste höja avfallstaxan.

Av denna anledning avstyrker Avfall Sverige även det föreslagna ikraftträdandedatumet (1 januari 2026).

2.2 Deponier är ofta invasiva främmande arters slutdestination och de måste kunna förvaras där

Statlig myndighet, kommun eller region föreslås i förordningen 3 kap. 5 § förbjudas tillåta invasiva främmande arter att reproducera sig eller växa, inte heller i sluten förvaring. Man kan förmoda att kommunala deponeringsanläggningar inkluderas i detta. Jordmassor med invasiva främmande arter, som inte lämpas för energiåtervinning eftersom jordmassor förstör förbränningsprocessen, deponeras ofta idag. I vissa fall händer det att växterna i massorna fortsätter växa efter deponering eftersom de inte avdödates innan bortskaffande. Risken för spridning bedöms dock vara låg eftersom deponierna efter hand fylls på med nytt avfall ovanpå jordmassorna, och för att slutligen sluttäckas.

Avfall Sverige yrkar därför på att deponeringsanläggningar undantas från förbudet i linje med följande:

3 kap 5 § andra stycket: Första stycket gäller inte deponianläggningar som är en del av kommunens ansvar för avfallsbehandling enligt miljöbalken 15 kap. 20 §.

2.3 Spridningsrisk och anpassning till ny teknik

I förordningsförslagets 3 kap. 9 § beskrivs hur befintliga parkslide-bestånd undantas från förbudet att låta växten växa, om det är ett bestånd "som inte riskerar sprida sig". I promemorian nämns inte vem som gör denna bedömning och med hjälp av vilket underlag. Det är också otydligt vad som avses med "sprida sig" – inom fastigheten eller ut ur fastigheten?

Det kan också nämnas att tekniken hela tiden utvecklas. Avfall Sverige är i kontakt med flera företag som säger sig ha metoder för effektiv bekämpning av invasiva främmande arter. Det betyder att begrepp som "spridningsrisk" och "inte möjlig att utrota" (som promemorian beskriver det i avsnitt 3.4.) kan ändras med tiden. Det borde därför finnas krav i lagstiftningen på regelbunden utvärdering av de arter som omfattas av specifika åtgärder, för att eventuellt justera dessa.

2.4 Förslag till nationella listor

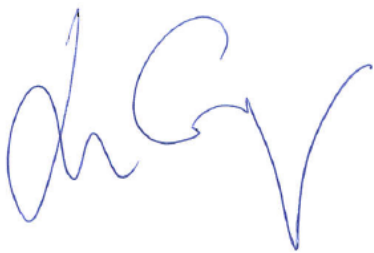
Då man kan anta att den nationella förteckningen (bilaga 1) ständigt kommer hållas uppdaterad, särskilt listan över arter som omfattas av nödatgärder (bilaga 2), anser Avfall Sverige att båda bilagorna på något sätt behöver version- eller datummärks.

2.5 Förslag till ändring i avfallsförordningens 3 kap. 1 § 1 punkten.

Förslaget innebär att nuvarande lydelse ändras till "1. biologiskt nedbrytbart trädgårds- eller parkavfall som innehåller **en** art som är upptagen på Europeiska kommissionens förteckning [...] eller **en** art som är upptagen på den nationella förteckningen [...]. Förslaget bör justeras till "en eller flera" för att minska tolkningsutrymmet.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår rådgivare Camilla Nilsson,
tfn. 040-35 66 26, camilla.nilsson@avfallsverige.se.

Med vänlig hälsning
Avfall Sverige

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Lars Stiernkvist'.

Lars Stiernkvist
Ordförande

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Tony Clark'.

Tony Clark
Vd